

ОСКАРЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДАХ ШТРАФНИХ САНКЦІЙ ЗА МАНІПУЛЮВАННЯ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ: ОГЛЯД СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Інституціоналізація поняття «маніпулювання на фондовому ринку» (далі – «маніпулювання») введено в українське законодавство відносно недавно: Законом України (далі – ЗУ) від 21.04.2011 р. №3267-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі – ЗУ №3267-VI). Цим законом у ЗУ №448/96-ВР «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» (далі – ЗУ №448/96-ВР) введена стаття 10-1 «Маніпулювання на фондовому ринку», яка покликана надати визначення цього поняття.

Однак перші спроби застосувати дане законодавство показали, що вказані норми погано пристосовані як для захисту ринку, так і для захисту окремих суб'єктів [1]. І це не випадково. Ще на етапі прийняття ЗУ №3267-VI Головне юридичне управління Верховної Ради України підготувало зауваження, де вказується (http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=39960), що «норми, які визначають поняття та ознаки «маніпулювання на фондовому ринку», не містять об'єктивних і достатніх критеріїв, які надають змогу віднести певні дії до «маніпулювання на фондовому ринку»... Тому застосування на практиці зазначених положень через їх неоднозначність та відсутність належного механізму реалізації не сприятиме досягненню мети, заявленій у законопроекті, та створюватиме передумови для корупційних зловживань. Прийняття його у пропонованій редакції дасть можливість лише формально «доповісти» міжнародному співтовариству про виконання Україною своїх міжнародних зобов'язань... На практиці ж запропоновані норми навряд чи будуть дієвими через їх неясність, розпливчастість та відсутність механізму їх практичної реалізації» (Кінець цитати). Натомість регулятор фондового ринку – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) – масово порушує справи за фактами нібито маніпулювання (154 справи станом на 20.12.2016 р.) і масово застосовує фінансові санкції [2].

Відповідно до ч. 3 ст. 11 ЗУ №448/96-ВР, рішення НКЦПФР про накладення штрафу може бути оскаржено в суді.

Натомість українська система адміністративного судочинства вибудована так, що за найменшої можливості, суди схильні ставати саме

на бік держави [3]. За таких умов при описаній вище правовій невизначеності ознак маніпулювання державний орган в особі НКЦПФР має очевидні переваги. Тому у випадку оскарження санкцій за маніпулювання в суді необхідно створювати переконливу доказову базу на користь позивача – скаржника. Отже, огляд судової практики з цього приводу є актуальним.

З цього приводу слід визнати, що Вищий адміністративний суд України не встиг створити системної та всебічно обґрунтованої судової практики. Натомість на даний момент, внаслідок судової реформи, ця практика не має суттєвого значення. Відповідно до ч. 1 ст. 346 Кодексу адміністративного судочинства України, суд, який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії суддів, передає справу на розгляд палати, до якої входить така колегія, якщо ця колегія вважає за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні **Верховного Суду** у складі колегії суддів з цієї самої палати або у складі такої палати. Тобто, мова йде виключно про практики новоствореного Верховного Суду. Мова про практики спеціалізованих касаційних судів дореформеного періоду не йде абсолютно.

У пореформений період Верховний Суд встиг прийняти тільки одне рішення з приводу маніпулювання. При цьому Верховний Суд вказав, що обсяги торгів та ціна на акції товариства абсолютно не відповідають об'єктивним показникам діяльності компанії **та може бути пов'язана** з ознаками маніпулювання цінами на фондовому ринку (Постанова від 24.07.2018 у справі №826/27667/15). Тобто суд сором'язливо не прив'язався до ознак маніпулювання, передбачених ст. 10-1 ЗУ №448/96-ВР, побудувавши рішення фактично на припущенні. Це припущення використане на користь НКЦПФР. При цьому предметом оскарження була не штрафна санкція за маніпулювання, а зупинення торгівлі на біржі акціями певного емітента, яке НКЦПФР пов'язала з маніпулюванням, не встановлюючи його ознаки.

Разом із тим, на даному етапі є сенс знати та враховувати практику Київського (після реформи – Шостого) апеляційного адміністративного суду, оскільки більшість спорів з НКЦПФР замикається на адміністративних судах міста Києва. В цьому сенсі апеляційний суд більш-менш системно висловився з трьох обставин: здійснення біржових операцій на підставі договорів з емітентом чи біржею на підтримання цін; врахування принципу стабільності цін; питання «економічного сенсу». Так, у Постанові Київського апеляційного адміністративного суду від 16 серпня 2018 року у справі №826/7415/16 зазначено, що *«не є маніпулюванням цінами на фондовому ринку дії, що мають на меті підтримання цін на емісійні цінні папери... за умови, що такі дії вчиняються учасником біржових торгів на підставі відповідного договору*

з емітентом таких цінних паперів». Напрямом подальших досліджень є вивчення інших рішень судів з цієї тематики.

Література

1. Белкін Л.М. Актуальні проблеми інформаційного забезпечення створення доказової бази щодо маніпулювання на фондовому ринку за українським законодавством / Л.М. Белкін // Інформація і право. – 2012. – №3 (6). – С. 72-80.

2. Дутчак Ю.А. Шахрайство на фінансовому ринку при випуску цінних паперів / Ю.А. Дутчак // Стратегічні орієнтири [Електронний ресурс]. – 01.01.2017. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=2840>

3. Абакумов В. Часто виникають ситуації, коли суди під час судового розгляду встають на бік державних органів / В. Абакумов // Юридична газета. – 08.06.2010. – №23 (244). – С. 6.

УДК 342.9(043.2)

Вінецька Р.М., проректор,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ПОДАТКОВИХ ТА МИТНИХ ОРГАНІВ НІМЕЧЧИНИ

Сучасні умови надання освітніх послуг в Україні потребують запровадження нових форм освітньої діяльності, адаптованих до тенденцій і процесів євроінтеграції, що означає забезпечення гнучкості процедур надання освітніх послуг у напрямку гарантування взаємної конвергенції навчання і виробництва. Концепцією підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, схваленою Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. №660-р [1], серед проблемних питань, які потребують вирішення шляхом запровадження дуальної освіти, вказано про низький рівень готовності випускників до професійної діяльності, їх неготовність працювати за фахом, неефективність використання бюджетних коштів для організації підготовки фахівців.

Слід зазначити, що проблема підготовки фахівців із мінімальним терміном адаптації до потреб ринку праці не є новою, а пошук шляхів і напрямків її вирішення відбувався протягом достатньо тривалого часу. Проте не можна вказати про вичерпний характер заходів, які вже були впроваджені. Крім того, необхідно відзначити і ту обставину, що нормами законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» передбачено впровадження нових, гнучких форм організації освітнього процесу, що потребує проведення повсякденної копійки роботи з боку усіх суб'єктів організації освітньої діяльності. Вказане стосується і дуальної форми